

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Дурдас Алли Петрівни «Система оцінювання якості університетської
освіти у Французькій Республіці»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Науки про освіту (Освітні, педагогічні науки)
(галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)

Дисертація Дурдас Алли Петрівни «Система оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Науки про освіту (Освітні, педагогічні науки), виконана на кафедрі теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 11 від 24.11.2016 р.) та узгоджена Міжвідомчою радою з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 1 від 31.01.2017 р.).

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукової теми кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка «Зміст і технології забезпечення якості неперервної педагогічної освіти в умовах євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0116U003295, термін виконання: 2016 – 2021 рр.).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Система оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці» вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 1 від 21.01.2021 р.) визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка та призначено двох рецензентів:

- 1) *Братко Марію Василівну*, професора кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктора педагогічних наук, доцента;

2) *Мосьян Наталю Вікторівну*, професора кафедри англійської філології та перекладу Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка, доктора педагогічних наук, доцента.

Актуальність теми дослідження. В сучасному стані інтегрування України до Європейського освітнього простору, вимогами ринку освітніх послуг та затребуваністю висококваліфікованих фахівців, здатних відповісти вимогам та попиту міжнародного ринку праці, дедалі більшої актуальності набуває якість університетської освіти. Ключову роль у цьому процесі відіграє оцінювання якості і досвід роботи зарубіжних агенцій та загалом розбудова системи оцінювання якості університетської освіти, зокрема в європейських країнах.

Французька Республіка є активною учасницею європейських процесів та трансформацій у сфері забезпечення якості вищої освіти. У зв'язку з цим зауважимо, що важливого значення набуває дослідження функціонування системи оцінювання якості університетської освіти Франції для врахування цього досвіду в Україні. Зокрема, у дослідженні зазначено, що становлення системи оцінювання якості вищої освіти в Україні потребує вивчення досвіду управління якістю вищої освіти та її оцінювання у Французькій Республіці, де система оцінювання якості вищої освіти є сформованою та має загальноєвропейське визнання. Євроінтеграційні процеси, які відбуваються в системі вітчизняної вищої освіти, спрямовані на підвищення її якості та конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг, можуть бути дотичними до усталеної системи оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці.

Якість вищої освіти трактується як здатність задовольняти потреби споживачів освітніх послуг і суб'єктів освітнього процесу. Тому основним критерієм якості освіти виступає ступінь задоволення потреб особистості і суспільства, відповідності запитам особистості, роботодавців і суспільства. Оскільки запити різних соціальних, професійних груп, окремих осіб можуть бути різними, тому й результати освіти можуть бути оцінені різними суб'єктами (студентами, батьками, викладачами, роботодавцями тощо) за різними

критеріями, на різних рівнях, а це актуалізує проблему підходів щодо технології моніторингу та управління якістю вищої освіти.

Якість вищої освіти є одним з основних понять Болонського процесу. Задля її забезпечення створено Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти (2004 р.), Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти (2008 р.), розроблено Рамку кваліфікацій ЄПВО (2005 р.), а також Європейські стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти (2005 р.).

У розумінні завдань університету як суспільного інституту відбуваються радикальні зміни. Зокрема, під впливом Лісабонської стратегії, проголошеної Європейською Радою у 2000 році. Згідно зі стратегією, університети покликані бути партнерами у творенні найбільш конкурентоспроможної, динамічної економіки у світі, яка опирається на знання. Вони повинні допомогти європейському суспільству досягнути стабільності у його економічному зростанні, зробити робочі місця більш доступними і сприяти вищій соціальній згуртованості. Шлях до цієї мети пролягає через модернізацію освітньої системи – на це, власне, і спрямований Болонський процес.

Як вірно зазначає авторка дослідження, становлення системи оцінювання якості вищої освіти в Україні потребує вивчення досвіду забезпечення якості вищої освіти та її оцінювання в країнах Європи, зокрема у Французькій Республіці, де система оцінювання якості вищої освіти є сформованою та має загальноєвропейське визнання, євроінтеграційні процеси в системі вищої школи, спрямовані на підвищення якості освіти та її конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг. Тим не менше, для застосування європейського та французького досвіду зокрема, важливо усвідомлювати історичний контекст, який пояснює, чому просте перенесення французьких практик може не принести нашій державі швидких очікуваних результатів.

Враховуючи зазначене, французька практика розвитку та функціонування оцінювання якості вищої освіти є більш сформованою і може слугувати зразком для України щодо ефективного оцінювання якості вищої освіти та університетської освіти зокрема. Тому вивчення позитивного французького

досвіду оцінювання якості освіти є на часі. Це засвідчує актуальність поданої на рецензування дисертаційної роботи А. П. Дурдас.

На сьогодні рецензоване дисертаційне дослідження є однією із перших у сучасній теорії та історії педагогіки спроб визначити особливості розвитку та функціонування системи оцінювання якості як складової професійної підготовки майбутніх фахівців в університетах Французької Республіки.

Отже, вищезазначене визначає вагомість дисертаційного дослідження Дурдас Алли Петрівни на тему «Система оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці».

Актуальність описаних проблем, їхнє теоретичне та практичне значення зумовили вибір теми дослідження, його мету та завдання.

Метою дисертаційної роботи є дослідження системи оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці задля використання позитивного досвіду в Україні.

Реалізація поставленої мети потребує вирішення наступних завдань:

1. Вивчити стан дослідження обраної проблеми у педагогічній теорії та практиці.
2. Здійснити порівняльний аналіз базових понять дослідження.
3. Дослідити систему оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці.
4. Виявити перспективні напрямки застосування в Україні позитивного досвіду Французької Республіки з оцінювання університетської освіти.

Об'єкт дослідження: університетська освіта Французької Республіки.

Предмет дослідження: система оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці.

Методи дослідження зумовлені поставленою метою та завданнями. Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс спеціальних методів, основними з яких є: теоретичні, порівняльно-аналітичний, історико-структурний, діахронний, системний, методи узагальнення та систематизації. На основі узагальнення та систематизації зарубіжного і

вітчизняного досвіду проаналізовано поняттєво-термінологічний апарат дослідження, зокрема, відображено змістове наповнення понять «якість», «якість освіти», «якість університетської освіти» «система». Охарактеризовано соціально-економічні, соціокультурні і педагогічні чинники, які впливали на створення, розвиток і функціонування системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки. Аналіз філософської літератури, синтез, узагальнення дозволили розкрити сутність і зміст базових понять дослідження; проаналізувати стан розробленості проблеми оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки як складової професійної підготовки майбутніх фахівців в університетах Французької Республіки у педагогічній теорії і практиці.

За допомогою конкретизації, порівняння і абстрагування визначено особливості розвитку системи оцінювання якості як складової професійної підготовки майбутніх фахівців в університетах Французької Республіки.

Аналіз та вивчення нормативних документів, програм було проведено для характеристики спільних та відмінних рис розвитку та функціонування системи оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці та в Україні.

Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертаційна робота є самостійно виконаним дослідженням, в якому викладено авторський погляд на питання системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки. Наукові результати роботи належать особисто авторці і становлять теоретичний і практичний внесок здобувача в розвиток вітчизняної педагогічної науки. Усі положення новизни, що виносяться на захист та висновки зроблено самостійно, апробовано та опубліковано в 33 публікаціях (із них 28 – одноосібно).

Наукова новизна одержаних результатів. Аналіз дисертації полягає в тому, що вона є першим комплексним дослідженням системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки.

Вперше: досліджено систему оцінювання якості університетської освіти у

Французькій Республіці, зокрема: визначено періодизацію її становлення в контексті реформування університетської освіти; розкрито особливості структури системи; охарактеризовано діяльність національних агентств оцінювання якості; узагальнено нормативно-правові документами регулювання системи оцінювання якості на європейському та національному рівнях; в науковий обіг введено терміни, що формують норми та процедури проведення оцінювання якості французької університетської освіти; з'ясовано особливості проведення процедури проведення зовнішнього оцінювання якості вищої освіти Французької Республіки.

Систематизовано дослідження українських і зарубіжних учених щодо розвитку та функціонування системи оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці та в Україні.

Представлено періодизацію розвитку вищої освіти у французьких університетах та запропоновано авторське найменування періодів розвитку вищої освіти у Французькій Республіці; узагальнено національні нормативно-правові документами регулювання реформування системи вищої освіти.

Здійснено порівняльний аналіз систем оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці та в Україні; наведено звіти з акредитації українських ЗВО французькою Вищою радою з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres) як приклад інтернаціоналізації досліджуваних систем забезпечення якості; розроблено рекомендації щодо урахування французького досвіду з організації оцінювання якості вищої освіти у практиці університетів України;

Удосконалено теоретичні підходи до подальшого вивчення феномену системи оцінювання якості університетської освіти в українському науково-педагогічному просторі з урахуванням французького досвіду;

Подальшого розвитку набули зміст, форми і методи оцінювання якості університетської освіти.

До наукового обігу введено маловідомі документи (законодавчі акти в сфері освіти в авторському перекладі, дослідження зарубіжних науковців,

зокрема французьких, з обраної теми, а також аналітичні звіти, книги зарубіжних авторів та публікації у французьких періодичних виданнях, що розширюють межі сучасних знань про розвиток системи оцінювання університетської освіти Французької Республіки.

Наукові положення, розроблені особисто дисертанткою та їх новизна. Дисертаційна робота Алли Петрівна Дурдас присвячена актуальній і водночас малодослідженій науковій темі – системі оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки, адже становлення системи оцінювання якості вищої освіти в Україні потребує вивчення досвіду забезпечення якості вищої освіти та її оцінювання в країнах Європи, зокрема у Французькій Республіці, де система оцінювання якості вищої освіти є сформованою та має загальноєвропейське визнання, а євроінтеграційні процеси в системі вищої школи, спрямовані на підвищення якості освіти та її конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг.

Важливим показником науковості дослідження є повнота і репрезентативність його джерельної бази. Маємо підстави стверджувати, що здобувачкою проведено копітку, плідну роботу щодо пошуку, виявлення, систематизації, вивчення та застосування майже всіх різновидів джерел, необхідних для дослідження теми. По це свідчить те, що дисертанткою було опрацьовано нормативно-правові документи, акти у сфері освіти Франції та України. Крім цього дослідниця залучила значний комплекс опублікованих франкомовних та англomовних матеріалів та книг, які раніше не застосовувались для вивчення окресленої проблематики.

Логічним стало висвітлення авторкою дисертаційного дослідження основних етапів становлення системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки. Розкрито особливості функціонування й реформування системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки, зокрема її спеціалізований характер.

Слід зауважити, що структура дисертаційної роботи А.П. Дурдас підпорядкована поставленій меті і основним завданням, не викликає ніяких

сумнівів і є цілком логічною. В цілому дисертація охоплює основні аспекти функціонування системи оцінювання якості університетської освіти Французької Республіки. Основні наукові положення і висновки достатньо обґрунтовані та підкріплені конкретно-статистичним матеріалом. Необхідно відзначити наукову новизну дослідження і практичне значення роботи, ґрунтовні авторські додатки.

Разом з тим, дисертаційна робота А.П. Дурдас не позбавлена певних недоліків. Бажано було б ґрунтовніше представити аналіз процедури проведення внутрішнього оцінювання якості вищої освіти, наведеного в Підрозділі 2.3.

Розширене обґрунтування рекомендацій у Розділі 3 дозволило б чіткіше побачити функціонування системи оцінювання якості на різних рівнях.

У дисертаційній роботі зустрічаються неточності в оформленні та стилістичні огріхи.

У цілому висловлені зауваження та побажання суттєво не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, і можуть бути враховані в подальшій науковій роботі дисертантки.

Теоретичне й практичне значення отриманих результатів. Матеріали дослідження можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти і студентами під час розробки та вивчення навчальних дисциплін «Загальна педагогіка», «Історія педагогіки», «Педагогіка вищої школи», «Порівняльна педагогіка», спецкурсів варіативних частин освітньої програм підготовки фахівців, проведення семінарських, практичних занять; при підготовці та написанні підручників, навчальних посібників.

Результати дослідження, обґрунтовані в дисертації провідні поняття, висновки й узагальнення можуть бути використані вітчизняними дослідниками як перевірені наукові матеріали для проведення історико-педагогічних і компаративно-педагогічних досліджень, з метою подальших наукових розробок проблеми системи оцінювання якості університетської освіти Франції, як складової європейського простору вищої освіти; у подальшій науковій розробці методики оцінювання освіти вітчизняної вищої школи.

Використання результатів роботи. Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Київського університету імені Бориса Грінченка (довідка № 16-Н від 11.09.2020 р.), Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (довідка № 1/314 від 19 березня 2020 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 1/314 від 19 березня 2020 р.), Таврійського національного університету ім. І.В. Вернадського (довідка № 1/314 від 19 березня 2020 р.).

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні результати дослідження відображено у 33 публікації (із них 28 – одноосібні), із них 10 статей у наукових фахових виданнях України з присвоєнням категорії «Б», 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, 22 – у яких додатково відображені результати дослідження.

Публікація в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та/або розвитку та Європейського Союзу

1. Durdas A. (2021). Common and distinctive features of higher education quality evaluation in Ukraine and France. *Science and Education a New Dimension*, № 247, p. 10-13. p-ISSN 2308-5258, e-ISSN 2308-1996.

Публікації у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії “Б”

2. Durdas A., Batechko N., Kishchak T., Mykhailichenko M. (2020). The role of the scientific libraries in ensuring principles of academic integrity. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки)*, № 2 (63), с. 42-49. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

3. Durdas A., Batechko N., (2020). The French model for assessing the quality of higher education: current trends. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки)*, No 1, p. 93-98. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

4. Дурдас А., Батечко Н., (2019). Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, №3 (60), с. 88-94. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

5. Durdas A. (2018). The system of Higher education quality evaluation in France: History and Modernity. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки)*, 2018 (3-4) (56-57), 2018, p. 139-143. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

6. Дурдас А. П. (2018). Розвиток університетської освіти Франції: історичний аспект. *Педагогічний процес: теорія і практика (серія: педагогіка)* № 1-2 (60–61), 2018, с. 32-37. p-ISSN 2078-1687, e-ISSN 2412-0154.

7. Дурдас А.П., Сопова Д.О., Бровко К.А., (2018). Е-середовище як складова корпоративної культури в університетах Французької Республіки. *Молодь і ринок*, 157 (2), с. 133-137. p-ISSN 2308-4634, e-ISSN 2617-0825.

8. Батечко Н., Дурдас А. (2018) Аксеологічні аспекти освіти дорослих Франції. *Освітологічний дискурс*. № 1-2, с. 219-232. ISSN 2312-5829.

9. Дурдас А. П. (2018). Структурні особливості вищої освіти Французької Республіки. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки)*, № 1-2 (54-55), 2018, с. 113-120. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

10. Дурдас А. П. (2017). Вища освіта Франції в контексті сучасних євроінтеграційних процесів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки)*, №1-2 (50-51), с. 132-138. p-ISSN 1609-8595, e-ISSN 2412-0774.

11. Durdas A. (2017). Education development trends of adults in France: modernity and prospects. *The pedagogical process: theory and practice (Series: Pedagogy)*, № 2 (57), 2017, p.11-16. p-ISSN 2078-1687, e-ISSN 2412-0154.

Публікації, у яких додатково відображені результати дослідження

12. Durdas A. (2020). Assessment of higher education quality: models, principles and approaches. *Znanstvena misel journal*, Ljubljana, Slovenia, №41, p.33-37.

13. Durdas A. (2020). Quality of higher education and the educational models for its assessment. *Polish Journal of Science*, Warszawa, Poland, № 32/2, 2020, p. 31-35.

14. Durdas A. (2020). University education in the French Republic: structure and legal framework. *The Modern Higher Education Review*, Issue. 4, 2019 p. 57-65.

15. Durdas A. (2018). Higher education in France: historical development. *The Modern Higher Education Review*, Issue 3, p. 26-32.

16. Дурдас А.П. Вища освіта сучасної Європи – між тенденціями різноманітності та гомогенізації: досвід Франції. Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації», 23-24 лютого 2017 р.: Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ.

17. Дурдас А. П. (2017). Якість освіти: зарубіжний досвід. Освітологія – 2017: наукова конференція, Київ (Україна), 18 травня. 2017. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка.

18. Дурдас А. П. (2018). Розвиток університетської освіти Франції: історичний аспект. IV міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи, 15 червня 2018 р., Конін-Ужгород-Дрогобич.

19. Дурдас А. П. (2018). Особливості оцінювання якості університетської освіти Франції. Збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції «Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології», 18 травня 2018 р., м. Київ.

20. Дурдас А. П. (2018). Вища освіта Франції: особливості структури та тенденції розвитку. Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції “Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи”, 30 листопада 2018 року, Конін-Ужгород-Херсон-Кривий Ріг.

21. Дурдас А. П. (2019). Освітні моделі оцінювання якості університетської освіти: особливості системи оцінювання якості університетської освіти у Франції. Збірник II-ї Міжнародної науково-практичної

конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», 11-12 квітня 2019 року.

22. Дурдас А. П. (2019). Університетська освіта Франції: структурні особливості та державне регулювання. Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики», 20-21 грудня 2019 року, м. Одеса.

23. Дурдас А. П. (2019). Сучасні тенденції розвитку академічної доброчесності на прикладі досвіду Франції. Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання», 13-14 грудня 2019 року, м. Київ.

24. Дурдас А. П. (2019). Якість вищої освіти та її забезпечення в ЄС: досягнення Франції. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання педагогіки та психології: наукові дискусії», 11-12 жовтня 2019 року.

25. Дурдас А. П. (2019). Освіта дорослих у контексті сучасних європейських традицій: досвід Франції. Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського», 7 листопада 2019 року, м. Київ.

26. Дурдас А. П. (2019). Аналіз доцільності імплементації досвіду Французької Республіки щодо оцінювання якості освіти у вітчизняному освітньому просторі. Всеукраїнська науково-практична конференція підготовка фахівців дошкільної та початкової освіти у контексті ідей нової української школи, 11 квітня 2019 р. м. Старобільськ.

27. Durdas A. (2020). Assessment of university education quality in France and in Ukraine: common and distinctive features. Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання ХХІ століття», 11–12 грудня 2020 р., м. Харків.

28. Дурдас А.П. (2020). Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Франція. Міжнародна конференція «Забезпечення якості вищої освіти у країнах Європейського Союзу» за підсумками реалізації Модуля

«програми "Еразмус +: Жан Моне", 15 квітня 2020 року, м. Київ.

29. Дурдас А. П. (2020). Оцінювання якості вищої освіти у Франції: історичний досвід і сучасність. Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка у ХХІ столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень, 5-6 червня 2020 року, м. Київ.

30. Дурдас А. П. (2020). Університетська освіта Франції: етапи історичного розвитку. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», 09-10 квітня 2020 року, м. Тернопіль.

31. Дурдас А. П. (2020). Організація докторських досліджень у Франції. Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього», 15-16 травня 2020 року, м. Одеса.

32. Durdas A. P. (2021). The problem of ensuring the quality of higher education in the scientific literature. Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference, Boston, USA 17-19 February 2021

33. Durdas A. P. (2021). Assessment of higher education quality in France: using the positive experience in Ukraine. I Міжнародна спеціалізована наукова конференція «Сучасний педагог та теорія педагогіки, філологічні диспути та наука про мову», 19.02.2021, м. Хмельницький.

Особистий внесок здобувача у підготовленій статті у співавторстві з К.А. Бровко, Д.О. Сопова «Е-середовище як складова корпоративної культури в університетах Французької Республіки» автору належить обґрунтування позитивного досвіду використання в дистанційному навчанні в університетах конкретних платформ, що сприяє співпраці між студентами; приділено увагу проблемам ефективності дистанційного навчання студентів задля отримання якісного освітнього результату. У написаній у співавторстві з Н.Г. Батечко, Т.С. Кіщак, М.В. Михайліченко статті «The role of the scientific libraries in ensuring principles of academic integrity» автору належить аналіз накопиченого досвіду зі сприяння підвищенню якості вищої освіти завдяки ролі наукових бібліотек у

забезпеченні принципів академічної чесності. У підготовленій у співавторстві з Н.Г. Батечко статті «The French model for assessing the quality of higher education: current trends» фвтору належить аналіз функціонування французької моделі оцінювання якості вищої освіти. У статті, написаній у співавторстві з Н.Г. Батечко «Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції» автору належить висвітлення питання академічної доброчесності в контексті французького досвіду та його впливу на якість вищої освіти. У статті «Аксеологічні аспекти освіти дорослих Франції», написаній у співавторстві з Н.Г. Батечко, автору належить аналіз структурних особливостей освіти дорослих у Франції та принципів її функціонування.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць та результатів автоматизованої перевірки на відсутність плагіату встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення роботи оприлюднено у доповідях на 8 наукових конференціях: VII Міжнародна науково-практична конференція, Бостон, США, 17-19 лютого 2021р.; I Міжнародна спеціалізована наукова конференція «Сучасний педагог та теорія педагогіки, філологічні диспути та наука про мову», 19.02.2021, м. Хмельницький; Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття» 11–12 грудня 2020 р., м. Харків; Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього», 15-16 травня 2020 року, м. Одеса; III Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», 09-10 квітня 2020 року, м. Тернопіль; Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень, 5-6 червня 2020 року, м. Київ, Міжнародна конференція «Забезпечення якості вищої освіти у

країнах Європейського Союзу» за підсумками реалізації Модуля «програми "Еразмус +: Жан Моне", 15 квітня 2020 року, м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В.О. Сухомлинського, 7 листопада 2019 року, м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання педагогіки та психології: наукові дискусії», 11-12 жовтня 2019 року, м. Харків; Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання», 13-14 грудня 2019 року, м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція «Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики», 20-21 грудня 2019 року, м. Одеса; II-га Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», 11-12 квітня 2019 року; V Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи», 30 листопада 2018 року, Конін-Ужгород-Херсон-Кривий Ріг; IV міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи, 15 червня 2018 р., Конін-Ужгород-Дрогобич; Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації», 23-24 лютого 2017 р.: Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ; Всеукраїнська науково-практична конференція «Підготовка фахівців дошкільної та початкової освіти у контексті ідей нової української школи», 11 квітня 2019 р. м. Старобільськ, Всеукраїнська науково-практична конференція «Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології», 18 травня 2018 р., м. Київ та на університетській науковій конференції «Освітологія – 2017», Київ (Україна), 18 травня. 2017. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка.

Оцінка мови та стилю дисертації. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Робота написана науковим стилем мовлення, її структура відповідає алгоритму здійсненого автором

дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам п. 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167 (зі змінами) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Ознайомившись із дисертацією А.П. Дурдас «Система оцінювання університетської освіти у Французькій Республіці» та науковими публікаціями, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації, а також, взявши до уваги результати фахового семінару, вважаємо, що:

Дисертація, виконана Дурдас Аллою Петрівною, є самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань, пов'язаних з імплементацією зарубіжного досвіду розвитку академічної чесності майбутніх фахівців в українську систему вищої освіти.

У дисертації отримано нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати. Її зміст відповідає визначеній меті, поставлені наукові завдання вирішено повністю, мети дослідження досягнуто. Основні положення дисертації містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Наукові положення повністю обґрунтовані та отримали необхідну апробацію на наукових конференціях. У публікаціях здобувача відображені всі положення дисертації.

Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань та спеціальності, з якої вона подається до захисту. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертація А.П. Дурдас відповідає спеціальності 011 Науки про освіту (Освітні, педагогічні науки) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти й накопичено теоретичні знання, уміння, навички та компетентності, достатні для розв'язання комплексних проблем у галузі

професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, опановано методологією наукової та педагогічної діяльності.

Рекомендація дисертації до захисту. Дисертаційне дослідження «Система оцінювання якості університетської освіти у Французькій Республіці» є завершеною науковою працею, в якій її авторкою А.П. Дурдас отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має значення для процесу професійної підготовки майбутніх фахівців в університеті. Дисертаційна робота А.П. Дурдас відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 06 березня 2019 р. № 167, та наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій», і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Науки про освіту (Освітні, педагогічні науки).

Рецензент
професор кафедри теорії та історії
педагогіки
Педагогічного інституту
Київського університету імені
Бориса Грінченка,
доктор педагогічних наук, доцент

М.В. Братко

Рецензент
Професор кафедри англійської
філології та перекладу
Інституту філології Київського
університету імені
Бориса Грінченка,
доктор педагогічних наук, доцент

Н.В. Моспан

